

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego ze sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za lata 1906/7 i 1907/8.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone sprawozdanie Wydziału krajowego obejmuje okres dwuletni t. j. za lata 1906/7 i 1907/8 i zaznacza, że w zeszłym roku minęło 25 lat od chwili objęcia tego Zakładu pod zarząd kraju.

Dalej zaznacza Wydział krajowy, że Czernichowska szkoła rolnicza rozwija się pomyślnie a ponieważ poprzednie sprawozdania równie korzystne wyrażają zdania, przeto zgodnie z Wydziałem krajowym należy mieć pełną nadzieję, że chwile pożałowania godnego rozprężenia i upadku należą do przeszłości — a przyszłość ugruntowana na obecnych stosunkach niezachwiane dla dalszego korzystnego rozwoju tej szkoły otwiera widoki.

Wedle sprawozdania stale wzrasta liczba uczniów pochodzących z kraju; mimo kwalifikacyi jednak szkoła Czernichowska wszystkich zgłaszających się kandydatów pomieścić nie może dla braku miejsca. Najlepszy to dowód, że społeczeństwo przestało uważać pracę około roli za zajęcie dyletantów a przeciwnie uważa to za zawód wymagający ścisłej podstawy naukowej.

Dalszym a jaskrawym tego dowodem jest fakt, że mimo podniesionej z 700 na 800 K opłaty za utrzymanie uczniów liczba zgłaszających się kandydatów zawsze znacznie przewyższa możność ich umieszczenia.

Komisya gospodarstwa krajowego zwraca więc ponownie uwagę Wydziału krajowego na swe poprzednie sprawozdania z dnia 9. listopada 1905 i z dnia 21. lutego 1907, w których wskazaną została nieodzowna potrzeba utworzenia w kraju drugiej średniej szkoły rolniczej a to nie tylko ze względu na możność umieszczenia młodzieży garnącej się do nauki rolnictwa, lecz bardziej jeszcze ze względu na skutki fachowo prowadzonego rolnictwa, które w naszym kraju jest najglówniejszą podstawą jego dobrobytu. Gdybyśmy się nawet oddali pożądaney lecz dziś może jeszcze złudnej nadziei, że przemysł w nieprzewidziany sposób się rozwinię, to niezaprzeczonem pozostanie pewnik, że produkcya rolnicza będzie najważniejszą jego podstawą, — że więc to rolnictwo całą siłą popierać należy.

Komisya gospodarstwa krajowego pragnie też doczekać się chwili, gdy Wydział krajowy przedłoży Sejmowi wniosek utworzenia drugiej średniej szkoły rolniczej w kraju — a przytem wyraża Komisya przekonanie, że będzie to krajową inwestycyą sownie opłacić się mogącą.

Ujęcie tej sprawy w formę urzeczywistnienia będzie wykonaniem postulatu objętego dawnym wnioskiem z roku 1900, któryto wniosek jednak dotąd nie miał szczęścia doczekać się u Wydziału krajowego życzliwego załatwienia.

Znaczna liczba uczniów z postępem celującym pozwala przypuszczać, że między nimi mogą się znajdować tacy, którzyby swe wykształcenie nabyte w szkole Czernichowskiej uzupełnić pragnęli studjami w wyższych zakładach naukowych, jak wydział rolniczy na uniwersytecie w Krakowie lub akademia Dublańska,

Zarówno w interesie jednostek, jakoteż dla zasady mnożenia sił fachowych dla pożytku kraju, ułatwienie przejścia do wyższych zakładów naukowych dla młodzieży opuszczającej średnią szkołę jest niewątpliwie wskazane.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przekonanie, że Wydział krajowy podzieli to zdanie i obmyśli odpowiednie środki, by obecnie w tym względzie istniejące przeszkody usunięte zostały.

Do szkoły Czernichowskiej zgłasza się często niezamożna młodzież, dla której brak funduszków stanowi nieprzepartą przeszkodę w przyjęciu do Zakładu a to mimo kwalifikacyi i zamiłowania do pracy na roli.

Zamknięta z tego powodu droga do poświęcenia się wybranemu pobudką subiektywną zawodowi, pociągnąć może za sobą wykołajenie młodego człowieka, który pozbawiony możności wykształcenia w kierunku sobie właściwym, nieraz zamiast być pożytecznym staje się dla kraju szkodliwym proletaryuszem.

Komisya gospodarstwa krajowego biorąc pod uwagę potrzebę otaczania opieką takiej niezamożnej, lecz z pożytkiem dla rolnictwa pracować mogącej młodzieży, wyraża zdanie, że pomnożenie miejsc funduszowych choćby w podwójnej ilości byłoby pożądanem.

W myśl tego zapatrywania przedkłada Komisya gospodarstwa krajowego Wysokiemu Sejmowi rezolucyę wzywającą Wydział krajowy do możliwego uwzględnienia tego postulatu.

Proponowane przez Wydział krajowy podwyższenie poborów grona nauczycielskiego i funkcyonaryuszów szkoły Czernichowskiej uznaje Komisya gospodarstwa krajowego za usprawiedliwione i przedkłada Sejmowi zgodny z przedłożeniem wniosek.

Sprawozdanie o folwarku nie nastrecza Komisji gospodarstwa krajowego uwag, prócz życzenia, by dochody odpowiadały znaczeniu racjonalnego gospodarstwa, które w zakładzie nauki rolniczej powinno być dla uczniów przykładem osiągania najkorzystniejszych rezultatów.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie wydziału krajowego o krajowej średniej szkole i folwarku w Czernichowie.

II. Sejm w miejsce dotychczasowego, ustanawia następujący etat osób i płac dla grona nauczycieli i dla prefektów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie:

a) Dyrektor z płacą 4.800 koron, dodatkiem aktywalnym 640 koron i mieszkaniem, oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 500 koron rocznie.

b) Kapelan i ośmiu nauczycieli z płacą po 3.200 koron, dodatkiem aktywalnym 520 koron i mieszkaniem. oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich każdy po 500 koron rocznie

c) Trzech prefektów internatu z płacą po 2.400 koron i mieszkaniem, oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich każdy po 200 koron rocznie.

III. Wzywa się Wydział krajowy, by wziął pod rozagę możność utworzenia liczniejszych miejsc funduszowych w Zakładzie Czernichowskim.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
Vivien.